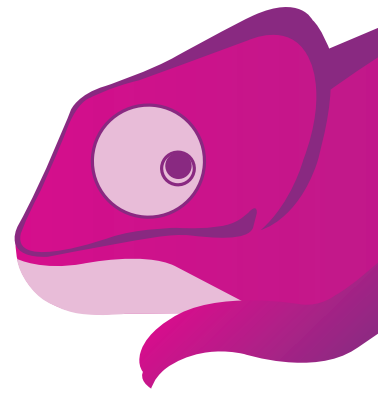

Mijn werkboek taal

Mijn voornaam:

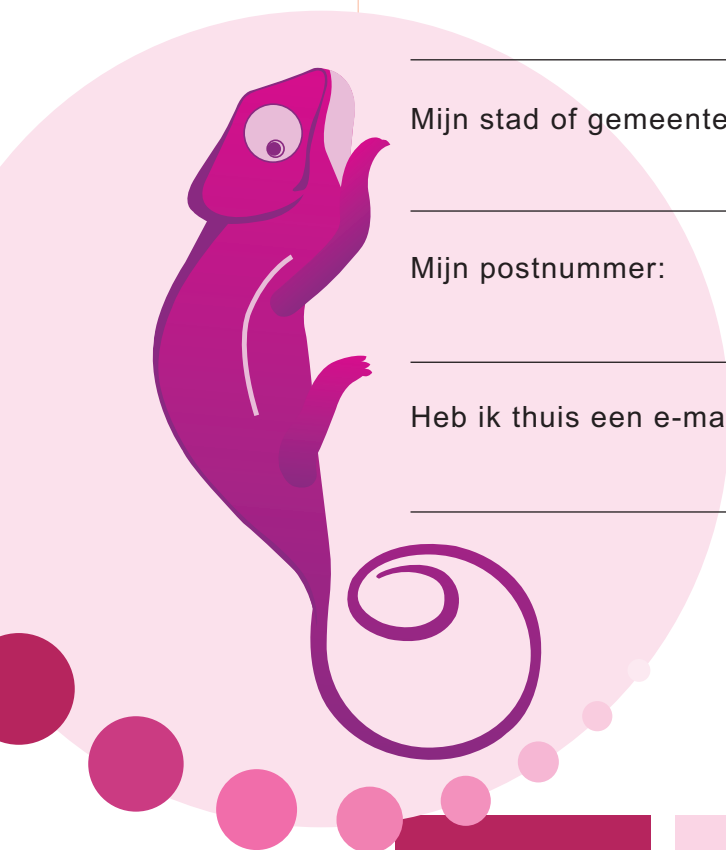
Mijn familienaam:

Mijn straat en nummer:

Mijn stad of gemeente:

Mijn postnummer:

Heb ik thuis een e-mailadres?

Adreskaartje

Voornaam en
familienaam

Straat
en nummer

Postnummer
en gemeente
of stad

Mijn e-mailadres

Vul de nummers aan in de passende kolom van het schema.

Kinderrechten	Kijken en lezen	Luisteren	Poëzie
1 Bescherming tegen oorlog en geweld, recht op eerste hulp 	7		
2 Bescherming tegen uitbuiting en verwaarlozing, kinderarbeid verboden 	10	7: ja 10: neen	8
3 Bescherming tegen elke vorm van mishandeling, recht op een liefdevolle omgeving om op te groeien 	3, 7	11: neen	
4 Bescherming tegen discriminatie: iedereen gelijke rechten, geen onderscheid in ras, huidskleur, afkomst, godsdienst ... 		6: neen	2
5 Recht op voeding en op verzorging bij ziekte 	1		
6 Recht op een degelijke woning en een gezonde leefomgeving 	4, 6	13: neen	
7 Recht op onderwijs en ontspanning 	2, 5, 8, 9	2: ja, 3: ja 9: neen 15: neen	1, 3, 4, 5
8 Recht op een naam en een thuis (identiteit) 	4	4: ja	
9 Recht op opvang wanneer ik speciale aandacht verdien 	5	5: ja	
10 Recht op inspraak, op een eigen mening en op het vormen van een eigen groep 		1: ja, 8: ja 12: ja 14: ja	6, 7

Denk aan de luisterhouding!

oefening 1

Kruis voor elke zin in het schema aan wat klopt.

1	De ferryboot naar Engeland vaart over de golven van de zee.	6	Bij elkaar blijven!
2	We zien in de verte de witte krijtrotsen.	7	Ma is altijd heel bezorgd om ons.
3	Prachtig, toch!	8	Wanneer komen we aan in Dover?
4	Waar is Milan?	9	Nog even geduld.
5	Hij klom al naar het bovendek.	10	Volg mij naar het autodek!

Zin	Mededeling	Vraag	Bevel	Is ook een uitroep	Onvolledige zin (geen pv. en/of ond.)
1	X				
2	X				
3	X			X	X
4		X			
5	X				
6			X	X	X
7	X				
8		X			
9	X				X
10			X	X	X

oefening 2

Deze zinnen bestaan uit een woord of een woordgroep. Maak er een volledige zin van, dus met persoonsvorm en onderwerp.

Prachtig toch! Dat uitzicht is toch prachtig!

Bij elkaar blijven! Jullie moeten bij elkaar blijven!

Nog even geduld. Je moet nog even geduld hebben!

oefening 3

Schrijf de juiste leestekens op het einde van deze zinnen.

Ga daar weg !

Hoe oud is Tom ?

Ellen is het vlugste van alle meisjes uit onze klas .

Een beetje vlugger !

Halt !

oefening 4

Schrijf een zin die past bij dit antwoord.

Waar woon jij? In Brugge.

Ga je vaak zwemmen? Af en toe.

Raadpleeg je Alfabeestje!

oefening 1

Kijk, lees en bespreek.

Hallo Wim

Ik schrijf je een kaartje,
omdat ik hier op kamp ben
met de scouts. De Kalmthoutse
heide is prachtig.

We gaan hier op speurtocht
met een gids. Dat moet jij ook
nog eens doen.

Hopelijk zie ik je vlug om
alles te vertellen.

Natuurgroetjes uit Kalmthout

Je vriend Stefaan

De Kalmthoutse heide

Wim Van Dooren

Grote Markt 3

2000 Antwerpen

oefening 2

Schrijf een kaartje naar jouw vriend, vriendin, ouders of familie.

Noteer zorgvuldig het adres van degene naar wie je schrijft.

Ken je het adres niet, bedenk dan zelf een straat en een gemeente.

Schrijf links een boodschap zoals het voorbeeld en zoals je met jouw leerkracht hebt afgesproken.

Schrijf verzorgd, want de postbode moet het adres kunnen lezen en wie het kaartje krijgt, moet jouw boodschap kunnen lezen.

Brugge

Ik schrijf net voor
een leesbare bood-
schap.

oefening 1

Onderstreep de zelfstandige naamwoorden een keer en markeer de lidwoorden. Onderstreep de zelfstandige naamwoorden die ook een eigenaam zijn twee keer.

De rode rozen in de prachtige bloementuin van tante Lydia bloeien.

De honingbij en de vlinder vinden er lekkere nectar.

Op de Heizel dicht bij Brussel staat het Atomium.

De hoogste bol zorgt voor een prachtig uitzicht over de stad.

In Reuland liep een verdwaalde wasbeer door het bos.

Hij was maandag ontsnapt uit de Eifelzoo in Duitsland.

oefening 2

Vul aan met een zelfstandig naamwoord. Noteer waar nodig een lidwoord.

Kies uit: winden, jagers, roofvogels, bergtop, buizerd, vallei, beschermingsmaatregelen.

Je mag ook zelf woorden bedenken, maar de tekst moet wel samenhangend zijn.

Boven op de bergtop zit een buizerd.

Soms zweeft hij sierlijk boven de vallei.

Hij drijft op opstijgende winden vanuit het dal.

Vroeger werden roofvogels ongenadig neergeknald door jagers. Door beschermingsmaatregelen

zijn er nu weer overal te zien.

oefening 3

Vervang het lidwoord een door het lidwoord de of het.

een glasraam het glasraam een paardenstal de paardenstal

een televisie de televisie een huisdier het huisdier

een vogelkooi de vogelkooi een strand het strand

oefening 4

Schrijf twee zinnen met telkens een eigenaam van een persoon en een andere eigenaam.

• Ik ga met Ella naar Oostende.

• Zom en Said wandelen graag in de Ardennen.

Raadpleeg je Alfa-beestje op pagina 68 en 69!

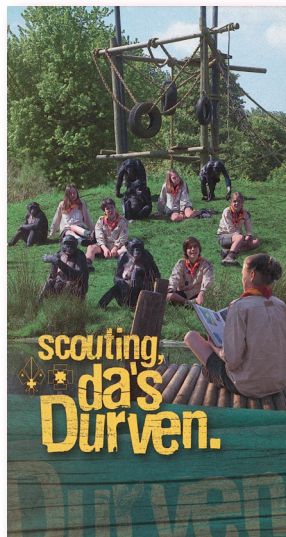
Over de scouts

Wat is er hetzelfde aan de drie teksten?

Het onderwerp: ze gaan alledrie over de scouts.

Teksten met hetzelfde onderwerp kunnen toch vaak verschillend zijn.

Dat komen we te weten door samen het schema in te vullen.

	100 000 scouts brengen vredesboodschap in Brussel	Kameleon interviewde enkele scouts en gidsen	scouting, da's Durven.
Wie schreef de tekst? (zender)	een journalist	(een medewerker van) Kameleon	de scouts
Wat is de boodschap?	100 000 scouts vieren verjaardag in Brussel	3 leden van de scouts vertellen waarom ze scouts tof vinden	de scouts bestaan al lang en zijn goed georganiseerd
Wie is de lezer? (ontvanger)	krantenlezers	wij	de leden van de scouts
Hoe ziet de tekst eruit?	zoals de meeste krantenartikels: veel tekst, veel beeld	eenvoudig weinig beeld, veel tekst	mooi met foto veel beeld, weinig tekst
Gaat het in de tekst vooral over feiten of over meningen?	feiten	meningen	feiten
Wat is de bedoeling van de tekst?	lezers informeren	de mening van enkele leden van de scouts kennen	de leden informeren, de leden enthousiast maken om elke week naar de scouts te komen.
Welke tekstsoort is deze tekst?	zakelijke tekst nieuws	zakelijke tekst nieuws	zakelijke tekst uitnodigende tekst

Elke tekstsoort heeft een ander doel. Een goede lezer vraagt zich af welk soort tekst hij leest. Wil de schrijver mij informatie geven of wil hij dat ik iets koop? Dat is een groot verschil!

oefening 1

Kleur alle werkwoorden in de zin **oranje**.
Onderstreep de persoonsvorm **dubbel**.

Dolfijnen zwemmen ook in de Noordzee rond.

Zij zijn een goede graadmeter voor de waterkwaliteit.

Natuurbeschermers gaan die dieren daarom observeren.

Door die actie wordt de zeebiotoop beter beschermd.

oefening 2

Vul aan. Kun je het werkwoord zelf uitvoeren, zet een 0.
Kun je het enkel ondergaan, zet dan een X.

spelen	☐	blozen	☒
beven	☒	schrijven	☐
opsporen	☐	fietsen	☐
wandelen	☐	zweeten	☒
groeien	☒	voetballen	☐

oefening 3

Schrijf de zin opnieuw. Maak van de werkwoordgroep één werkwoord (pv.).

De wolfspinnen *hebben* een hol *gegraven* in de grond.

De wolfspinnen groeven een hol in de grond.

Van daaruit *kunnen* ze naar kleine insecten *speuren*.

Van daaruit speuren ze naar kleine insecten.

Kevers, mieren en andere spinnen *zullen* op het menu *staan*.

Kevers, mieren en andere spinnen staan op het menu.

oefening 4

Maak een zin met deze werkwoorden in.

verkopen	<i>Op de markt verkoopt men vers fruit.</i>
zijn varen	<i>De schepen zijn naar Groenland gevaren.</i>
zullen dansen	<i>Straks zal het pasgetrouwde paar dansen.</i>

Raadpleeg je
Alfabeestje pagina
91-94!

oefening 1

Lees de tekst. Markeer wat belangrijk is: titels, hoofdgedachtezin, belangrijke woorden.

- 1 Markeer de titel van de tekst in het geel.
- 2 Markeer de kopjes (tussentitels) van de tekst in het rood.
- 3 Markeer de hoofdgedachtezin in het groen.

Waar kinderen recht op hebben

Kinderen hebben bepaalde behoeften om goed te kunnen leven, ze moeten worden beschermd en ze moeten ook de kans krijgen om hun mening te zeggen. Kortom, kinderen hebben rechten. Daar is iedereen het over eens. Via allerlei berichten in de krant en via radio en televisie vernemen we dat rechten van kinderen heel vaak geschonden worden. Niet alleen in de arme landen, maar ook in de rijke landen. Ook in ons land. Dat kan niet langer.

In de Verenigde Naties zijn bijna alle landen van de wereld verenigd. Al in 1959 namen de Verenigde Naties de verklaring over de Rechten van het Kind aan. In die verklaring stond welke rechten kinderen hebben. Maar met die verklaring zeiden de landen alleen maar dat ze die rechten belangrijk vonden. Iedereen verplichten om die rechten te respecteren en toe te passen zou alleen maar kunnen als er een bindend verdrag was.

De Verenigde Naties hebben zich, samen met verschillende andere organisaties, dertig jaar lang ingezet om een Verdrag over de Rechten van het Kind tot stand te brengen.

Op 20 november 1989 was het zover. Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind werd toen door de Verenigde Naties goedgekeurd. In het Verdrag staan maar liefst 54 artikelen. Alle rechten van kinderen komen aan bod. Landen die het Verdrag inzake de Rechten van het Kind bekrachtigden, verplichten zich ertoe die in hun land toe te passen. België keurde het Verdrag goed op 16 december 1991. Iedereen in België is nu verplicht de rechten van het kind te eerbiedigen. Kinderen kunnen zelf, met de hulp van volwassenen, de toepassing van hun rechten opeisen. Er zijn nu al meer dan 130 landen die het Verdrag inzake de Rechten van het Kind goedgekeurden. *

Dat betekent niet dat alle ellende van de kinderen onmiddellijk verdwenen is. Het Verdrag is geen 'toverstaf'. Ervoor zorgen dat alle rechten van het kind verwezenlijkt worden, kost tijd. Niet alle landen hebben de mogelijkheid om alles in één, twee, drie te veranderen. Er zijn heel wat landen die daarvoor hulp nodig hebben. Maar de wil om werk te maken van de rechten van het kind is er en dat is heel belangrijk.

(uit: *Op de bres voor kinderrechten*, Bakermat en Unicef)

Woordenboek bij de hand?

* Anno 2007 hebben 193 landen het Verdrag goedgekeurd. Dat zijn alle landen van de wereld uitgezonderd Somalië en de Verenigde Staten van Amerika. (zie ook www.kinderrechten.be)

Rechten die ons beschermen

- 1 We moeten worden beschermd tegen oorlog en geweld. In gevallen van nood moeten we als eersten geholpen worden. We mogen nooit ingelijfd worden in een leger.
- 2 We moeten worden beschermd tegen uitbuiting en verwaarlozing. Een klusje mag, maar verplichte arbeid is uit den boze.
- 3 We mogen noch geestelijk, noch lichamelijk mishandeld worden. We moeten kunnen opgroeien in een liefdevolle omgeving waar we begrepen worden.
- 4 Zonder uitzondering moeten we kunnen genieten van alle rechten die in dit Verdrag zijn opgenomen. Ras, huidskleur, afkomst, godsdienst of enige andere eigenschappen spelen daarbij geen rol. Iedereen geniet gelijke rechten.

Rechten die ons voorzieningen geven

- 5 We moeten degelijke voeding krijgen. Wie ziek is, moet worden geholpen.
- 6 We moeten in een degelijke woning kunnen wonen. Onze leefomgeving moet ons kansen bieden om gezond en gelukkig op te groeien.
- 7 We moeten gratis naar school kunnen. Er moeten ook ontspannings- en spelmogelijkheden zijn.
- 8 Vanaf onze geboorte hebben we recht op een naam en een nationaliteit. Zo word je 'iemand' met een 'thuis'.
- 9 Wanneer ik een handicap heb, mijn ouders verlies of op een andere manier speciale aandacht verdien, moet ik die krijgen.

Rechten die ons inspraak geven

- 10 We mogen vrij denken en dromen. We moeten kansen krijgen om onze mening te zeggen en men moet er minstens aandacht aan schenken. We mogen samen met andere kinderen groepjes vormen rond activiteiten of onderwerpen die wij leuk en belangrijk vinden.

oefening 2

Vul het schema aan met de belangrijke woorden.

Waar kinderen recht op hebben.

bescherming	voorziening	inspraak
tegen oorlog en geweld	degeelijke voeding	vrij denken, dromen, mening zeggen
tegen uitbuiting en verwaarlozing	degeelijke woonst	
tegen mishandeling	school en ontspanning	
genieten van alle rechten	naam en nationaliteit	
	speciale voorzieningen als dat nodig is	

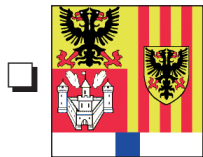
tekstsoort Waar kinderen recht op hebben: zakelijke tekst, tekst om te leren

oefening 1

Luister aandachtig. Schrijf de naam van de provincie bij de passende vlag. Zet een kruisje bij je eigen provincie.

Limburg

Antwerpen

Oost-Vlaanderen

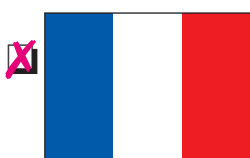
Vlaams-Brabant

West-Vlaanderen

oefening 2

Luister aandachtig. Welke vlag van de drie? Kruis aan.

Alles begint bij een goede luisterhouding!

oefening 3

Welke gemeente zit er verborgen? Schrijf op.

1	<u>Boom</u>	6	<u>Mol</u>
2	<u>Bergen</u>	7	<u>Peer</u>
3	<u>Houthalen</u>	8	<u>Zolder</u>
4	<u>De Haan</u>	9	<u>Kortrijk</u>
5	<u>Geel</u>	10	<u>Zienen</u>

oefening 4

Over limericks. Kruis aan wat klopt of past.

- Een limerick is een vers van
 - vier regels.
 - vijf regels.
 - zes regels.
- Alle regels rijmen op elkaar.
 - De eerste, de tweede en de vijfde regel rijmen op elkaar, net als de derde en de vierde.
 - De eerste, de tweede, de derde en de vierde regel rijmen op elkaar, enkel de vijfde niet.
- In de eerste regel wordt altijd een plaatsnaam genoemd.
 - In de laatste regel wordt altijd een plaatsnaam genoemd.
 - In een limerick wordt er nooit een plaatsnaam genoemd.
- Een limerick is

☐ droevig	☒ verzonnen	☐ spannend	☐ saai
☒ humoristisch	☐ somber	☐ romantisch	☐ echt gebeurd
- Welke gemeenten komen aan bod? Schrijf ze op.
Zet een kruisje bij de gemeente(n) uit jouw provincie.

1	☐ <u>Kortrijk</u>	4	☐ <u>Aarschot</u>
2	☐ <u>Bree</u>	5	☐ <u>Geel</u>
3	☐ <u>Eeklo</u>		

oefening 1

Vervolledig deze woorden met een medeklinker of een groepje medeklinkers.

g r oo t

l a n d

s c h r e e u w

s t r a f

h o n d

s t u u r

Moeilijk. Kies uit: kn, k, spr, ng, k, l, br, st.

s p r i n g k a s t e e l

k n i e b r o e k

oefening 2

Splits waar het kan. Let op de spelling.

toverspreuk to-ver-spreuk zendmast zend-mast

bestelen be-ste-len bestellen be-stel-len

knikkerspel knik-ker-spel telefoontoestel te-le-foon-toe-stel

oefening 3

Bouw woorden met de gegeven woordstukken.

ster bank ven	<u>vensterbank</u>	mod vech ten der	<u>modderwechten</u>
pers stoel kap	<u>kappersstoel</u>	pu ter com muis	<u>computermuis</u>
mer plant ka	<u>kamerplant</u>	mid trans del port	<u>transportmiddel</u>

oefening 4

Geef bij elk schema twee Nederlandse woorden. Raadpleeg de lijst medeklinkergroepen en eventueel je woordenboek.

K M

op as

M K M M

kind pols

M M K M

knap prul

M M M K M

strik schot

M K M M M

links barst

Kijk in je Alfa-beestje op pagina 74 en 75.

Houd ons leven leefbaar.

Als burgemeester wil ik ...

Met ons gezin willen we ...

In mijn bedrijf streef ik ernaar om ...

Denk aan de afspraken!

oefening 1

Kleur het onderwerp **groen** en wat er over het onderwerp wordt gezegd **blauw**. Onderstreep de persoonsvorm dubbel.

Macralles zijn Waalse heksen.

Die toverkollen beheksen sinds lang de Salmstreek.

Ze vervloeken onschuldige burgers.

Pas op voor heksen!

oefening 2

Vervang het onderwerp door een woordgroep. Pas waar nodig de persoonsvorm aan.

In de haven ligt een duikboot.

In de haven ligt een splinternieuwe duikboot.

De kapitein vaart naar de Noorse fjorden.

De oude kapitein vaart naar de Noorse fjorden.

Het schip duikt onder het ijs.

Het erg dure schip duikt onder het ijs.

oefening 3

Kruis naast elke zin de naam van de leestekens aan die erin voorkomen.

	punt	vraagteken	uitroepeten	dubbele punt	komma	aanhalingstekens	puntkomma
Waar wonen de laatste indianen?		X					
De hoofdman sprak: 'Verberg de goudschat in die grot.'	X			X		X	
Weg met al dat huiswerk!			X				
In mijn tas zitten heel wat spullen: een boek, een schrift, een appel en een pennenzak.	X			X	X		
Op zolder staan een koffer en een oud bed; in de kelder liggen conserven.	X						X

Maak twee zinnen. Kleur het onderwerp **groen**, wat er over het onderwerp wordt gezegd **blauw** en onderstreep de persoonsvorm dubbel.

Ond. = een woordgroep De ouders van Ella gaan trouwen.

Zin zonder ond. Ga meteen naar huis!

Raadpleeg je Alfabeestje pagina 90-93.

oefening 4

In welke tekst vind je het antwoord? Kruis aan.
Je hoeft de vragen zelf niet te beantwoorden.

vraag	Asterix was niet de dapperste!	Asterix de Galliër	Vlaanderen, de leeuw!	Kruistocht in Spijkerbroek	Middeleeuws brood
Wie zijn de acteurs in de film <i>Kruistocht in Spijkerbroek</i> ?				X	
Wat was de datum van de Guldensporenslag?			X		
Hoe heet een kruidendokter bij de Galliërs?		X			
Welk brood bakte men in de middeleeuwen?					X
Hoe heet de stad in het zuiden van Europa die 2000 jaar geleden al een wereldstad was?	X				
Hoe heet de beek waar de Vlamingen de Fransen versloegen in 1302?			X		
Hoe oud is Dolf?				X	
Welke ingrediënten zitten er in middeleeuws brood?					X
Hoe heette de Romeinse veldheer die naar onze streken kwam?	X				

oefening
1

Vul samen de juiste vorm van de persoonsvorm in.

de persoonsvorm				
in de tegenwoordige tijd			in de verleden tijd	
ik ... jij?	jij, hij, zij, het, een ander	wij, jullie, zij, anderen	zonder klankverandering	met klankverandering
stam	stam + t	infinitievorm	stam + de(n) stam + te(n)	
<u>speel</u>	<u>speelt</u>	<u>spelen</u>	ik <u>speelde</u> wij <u>speelden</u>	ik _____ wij _____
<u>werk</u>	<u>werkt</u>	<u>werken</u>	ik <u>werkte</u> wij <u>werkten</u>	ik _____ wij _____
<u>loop</u>	<u>loopt</u>	<u>lopen</u>	ik _____ wij _____	ik <u>liep</u> wij <u>liepen</u>
<u>vind</u>	<u>vindt</u>	<u>vinden</u>	ik _____ wij _____	ik <u>vond</u> wij <u>vonden</u>

oefening
2

Vul de juiste vorm van het werkwoord in. Kruis ook aan of het nu gebeurt of vroeger gebeurde.

		t.t. of v.t.	
antwoordt antwoordde	Op deze vraag <u>antwoordt</u> Anton nu juist.	☒	☐
	Gisteren <u>antwoordde</u> hij niet.	☐	☒
verdrinkt verdronk	De kleine egel <u>verdronk</u> vorige week in de tuinvijver.	☐	☒
	Door het hekje rond de vijver <u>verdrinkt</u> de egel niet.	☒	☐
werken werkten	De nachtwakers <u>werken</u> vannacht tot zes uur.	☒	☐
	Vorige nacht <u>werkten</u> ze ook aan een stuk door.	☐	☒
prikte prikt	Een venijnige wesp <u>prikte</u> Elsje vorige zomer.	☐	☒
	'Wacht tot ze nu <u>prikt</u> ', zegt ze kordaat.	☒	☐

oefening
3

Maak een zin met deze werkwoorden in de t.t. of v.t.

weggoaien t.t.	<u>Ik gooi nooit zomaar iets weg.</u>
dragen v.t.	<u>Stien droeg haar pop in haar armen.</u>
spelen t.t.	<u>Frederik en Nordin spelen waterpolo.</u>
dragen v.t.	<u>Gisteren droeg Loubna een mooie rok.</u>

Gebruik je Alfabeestje pagina 94 en 95 en het werkwoordschema.

oefening 1

Zeg het met een ander woord.

Jonas had geen geluk in die wedstrijd. Hij was onfortuinlijk.

Dat was nog eens een leuke activiteit. Dat spel was supertof.

Obe vertelt zijn verhaal spontaan en zonder remmingen.

Hij vertelt onbevangen zijn verhaal.

Het kamp van Gerben is heel eenvoudig en gebrekkig.

Dat noem ik een echt primitief kamp.

Het frame van mijn fiets kan niet roesten. Het is roestvrij.

oefening 2

Verbind het woord met de passende verklaringen.
Let op! Soms past meer dan een verklaring.

oefening 3

Vul de zin aan met een werkwoord uit de woordenlijst.

Onze kater vlijt zich zachtjes in zijn mandje bij de haard.

Calvin klaagt altijd. Hij moppert de hele dag.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog sneuwelden vele jonge soldaten in de Westhoek.

Het drukke verkeer raast voorbij. Gevaarlijk!

Belinda en Ilsa lachen de hele dag.

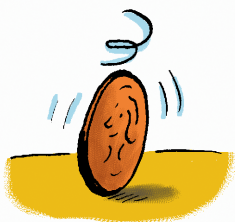
Ze staan altijd ergens te giechelen.

oefening 4

Noteer de uitdrukking die het best past.

de beste zijn in iets = in iets uitmunten
 iemand boos maken = iemand op stang jagen
 iets heel graag willen hebben = zijn zinnen op iets zetten
 De vakantie begint. = De vakantie is aangebroken
 Ik kan hem niet verslaan. = Ik ben geen partij voor hem

oefening 5

Kruis de juiste betekenis aan.

het leeuwendeel krijgen

- het grootste deel krijgen
 niets krijgen
 een portie vlees te eten krijgen

Het is een dubbeltje op zijn kant.

- Het is gemakkelijk.
 Het is duur.
 Het is riskant, dat is onzeker.

de keerzijde van de medaille zien

- de prettige kant van iets zien
 de minder prettige kant van iets zien
 een medaille winnen

Als puntje bij paaltje komt ...

- Als het er echt op aan komt ...
 een uitroep teken zetten
 op de juiste plaats aankomen

oefening 6

Verbind met het synoniem of de juiste betekenis.

slank	•	•	huppelen
heldhaftig	•	•	dun
tijdschrift	•	•	weekblad
teenslipper	•	•	sandaal met enkel een oogje voor de grote teen
dartelen	•	•	(ergens) gaan wonen
zich vestigen	•	•	moedig

oefening 7

Maak een zin waarin je het opgegeven woord correct gebruikt.

prinsheerlijk: Hij zat prinsheerlijk in de tuinstoel te lezen.

edellieden: In de middeleeuwen bestuurden edellieden het land.

oefening 1

Zoek het antwoord in de tekst en schrijf op.

Wie is de hoofdpersoon in de tekst?

Ben

Wat wil de hoofdpersoon bereiken in het verhaal?

Ben wil de dikkopjes zien groeien tot kikkers.

Wie helpt hem in het verhaal?

Zim

Wie werkt hem tegen in het verhaal?

mama en papa

oefening 2

Noteer de belangrijkste gebeurtenissen uit het verhaal.
Je mag maar vijf zinnen gebruiken.

Inleiding: *Ben kijkt naar kikkerdril in de vijver.*

Midden: *Ben schept kikkerdril in een vaas. Op zijn kamer kijkt hij elke dag naar de kikkerwisjes in de vaas.*

Slot: *Mama vindt de kikkerwisjes en giet ze in het toilet. De kikkers springen tegen mama's (blote) achterwerk.*

Een verhaal verloopt meestal volgens dezelfde stappen.

Stap 1 of de inleiding: we leren de hoofdpersoon en zijn plan kennen.

Stap 2 of het midden: er gebeurt iets waardoor de hoofdpersoon in de problemen komt.

Stap 3 of het slot: de hoofdpersoon bereikt toch zijn doel.

Diezelfde stappen gebruiken wij ook om zelf een goed verhaal te schrijven.

oefening 3

Leestekens vertellen ook een verhaal. Vul 1, 2 of 3 in.
Wat betekenen de leestekens?

- 1 Nu volgt nog iets, maar je mag het zelf invullen.
- 2 Dit zegt iemand.
- 3 Dit is iets anders dan wat je gewoonlijk zou denken bij dit woord.

'Hmm', mompelt mama.

2

'Op school hadden we een schepnet,
maar hiermee zal het ook wel lukken.'

2

'Mama zal ...'

1

Even later wordt het 'net' aan de stok vastgemaakt.

3

Tevreden kijkt Ben naar zijn 'aquarium'.

3

'Kom, we zetten de vaas in het tuinhuis', zegt Tim.

2

Doe het ook met deze zinnen. Ze komen niet meer uit de tekst.

De juf vertelde: 'Leestekens helpen
om een tekst te begrijpen.'

2

Die miljonair trok naar zijn 'vakantiehuisje'
op dat eiland.

3

Toen viel ik in slaap en ...

1

tekstsoort *Dikkopjes*: verzonnen tekst, verhaal

oefening 1

Onderstreep de zelfstandige naamwoorden een keer.

Bosklassen zijn goed voor kinderen.

Dat bleek uit een studie van een professor.

Na enkele dagen in de natuur worden ze voorzigtiger voor planten en dieren.

Ze overwinnen hun angst door samen te leven met een vriendengroep.

Spelen in bos en veld is goed voor de gezondheid.

Waar wachten jullie nog op?

(vrij naar een artikel uit Yo (Averbode/Nieuwsblad) van mei 2007)

oefening 2

Vul aan met telkens twee voorbeelden uit oefening 1. Zet ze in het enkelvoud.

mannelijke zelfstandige naamwoorden (m.)	vrouwelijke zelfstandige naamwoorden (v.)	onzijdige zelfstandige naamwoorden (o.)
<u>professor</u>	<u>studie</u>	<u>kind</u>
<u>angst</u>	<u>natuur</u>	<u>dier</u>

oefening 3

Geef het meervoud. Denk aan de spellingafspraken.

vlam	<u>vlammen</u>	gracht	<u>grachten</u>
tuinkabouter	<u>tuinkabouters</u>	zebrapad	<u>zebrapaden</u>
wereldreis	<u>wereldreizen</u>	tijger	<u>tijgers</u>
juweel	<u>juwelen</u>	puzzel	<u>puzzels</u>
vakantie	<u>vakanties</u>	dictee	<u>dictees</u>

oefening 4

Buitenbeentjes. Geef het enkelvoud. Let op de spellingafspraken.

eieren	<u>ei</u>	genieën	<u>genie</u>
bacteriën	<u>bacterie</u>	ski's	<u>ski</u>
steden	<u>stad</u>	vaten	<u>vat</u>
runderen	<u>rund</u>	cafés	<u>café</u>

Raadpleeg je Alfabeestje pagina 68-70 en je woordenboek!

oefening 1

Waarnemen en ontdekken

Bekijk goed hoe de informatie is geschikt in dit schema.
Bestudeer hoe die informatie is genoteerd (met sleutelwoorden en korte zinnen).
Bespreek samen met de juf of meester waarom een schema nuttig is en
waarvoor je zo'n schema kunt gebruiken.

naam	boterbloem	
vindplaats	bermen, de weide, de tuin	
kenmerken	<ul style="list-style-type: none"> - boterkleurige, gele bloemen - sommige soorten kruipen over de grond (hebben sterke wortelvorming) - andere staan mooi rechtop 	
weetjes	<ul style="list-style-type: none"> - giftige plant - onaangename, bittere smaak, zorgt ervoor dat grazende dieren de plant laten staan - giftige stoffen worden afgebroken als de plant opdroogt - gedroogde boterbloemen in hooi zijn veilig voor de koeien 	

(foto: www.kuleuven-kortrijk.be)

oefening 2

Informatie verzamelen

Vul nu zelf het schema van de brandnetel aan.
Haal de informatie uit de leestekst. **Lees** en **markeer** wat **belangrijk** is.
Noteer de informatie met **sleutelwoorden** of in **korte zinnen**.
Noteer alleen wat je belangrijk vindt om te onthouden.

Moeilijk woord of moeilijke zin? Gebruik de strategie op je bladwijzer.

De brandnetel

(foto: provincie West-Vlaanderen)

Je kent de brandnetel toch wel. Wellicht maakte je er al kennis mee, wanneer de netel je benen of armen prikte tijdens een wandeling of een spel in een weide of een dreef. Je huid stond toen na enkele minuten vol rode, kleine vlekjes die prikten en jeukten. Er bestaat een kleine en een grote brandnetel. Ze groeien langs wegbermen, grachten, op braakliggende terreinen en in tuinen. De stengel is behaard. De bloemen zijn groen en zitten in de oksel van de bladeren. De bladeren zijn begroeid met brandharen. Die brandharen hebben een zakje met mierenzuur. Wanneer je de haren aanraakt, breken die af en komt dat zuur in je huid.

Sommige mensen gebruiken de brandnetels in de keuken. Met de bladeren van gezonde planten kun je lekkere soep maken. Ze worden in de keuken ook gebruikt in de aardappelpuree. Men maakt ook shampoo van brandnetels.

naam	<i>brandnetel</i>	 <p>(foto: provincie West-Vlaanderen)</p>
vindplaats	<i>wegbermen, grachten, braakliggende terreinen, tuinen</i>	
kenmerken	<ul style="list-style-type: none"> - <i>behaarde stengel</i> - <i>bloemen zijn groen, zitten in de oksel van de bladeren</i> - <i>bladeren hebben brandharen met mierenzuur</i> 	
weetjes	<ul style="list-style-type: none"> - <i>jeuk wordt veroorzaakt door mierenzuur van de brandharen</i> - <i>wordt gebruikt in de keuken: soep, in aardappelpuree</i> - <i>wordt ook in shampoo gebruikt</i> 	

oefening 3

Zelf een steekkaart invullen

Maak nu zelf een steekkaart van de plant die je op de foto ziet.

Lees goed welk gedeelte je invult.

Gebruik sleutelwoorden of korte zinnen.

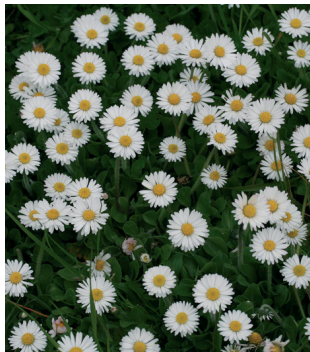
Noteer alleen informatie die jij belangrijk vindt voor de lezer.

Je kunt al heel wat informatie afleiden uit de foto.

Vul eerst in wat je al weet.

Verzamel informatie in boeken (natuurgidsen) of op het internet (de naam van de plant intikken bij een zoekrobot).

Ken je de plant helemaal niet, vraag dan raad aan de juf of meester.

naam	<i>madeliefje</i>	 <p>(foto: www.kuleuven-kortrijk.be)</p>
vindplaats	<i>bermen, weiden, tuinen</i>	
kenmerken	<ul style="list-style-type: none"> - <i>klein plantje</i> - <i>een bloempje per stengel</i> - <i>witte bloemblaadjes rond geel bloemknopje</i> - <i>kan het hele jaar door bloeien, zolang het niet vriest</i> 	
weetjes	<ul style="list-style-type: none"> - <i>gelden als symbool voor Maria</i> - <i>in het voorjaar kun je de jonge blaadjes gebruiken in een salade</i> - <i>wordt soms gebruikt om problemen met de huid te behandelen</i> - <i>jonge kinderen maken vaak een ketting van madeliefjes</i> 	

oefening 1

Trek een schuine streep tussen de zinsdelen.

In de bossen van Torhout / staat / het kasteel van Wijnendale.

De graven van Vlaanderen / bouwden / dat waterslot / in de elfde eeuw.

Je / kunt / het kasteel / bezoeken / met een gids.

Moderne multimedia / maken / het bezoek / levensecht.

Wijnendale / staat / op ons verlanglijstje / voor de volgende uitstap.

oefening 2

Herschrijf de zin. Begin zo veel mogelijk met een ander zinsdeel. Wanneer de boodschap verandert, kruis je die zin aan. Let op de leestekens!

Lies aaide gisteren de stier op de boerderij.

- Aaide Lies gisteren de stier op de boerderij?* ?
- Gisteren aaide Lies de stier op de boerderij.* .
- Op de boerderij aaide Lies gisteren de stier.* .
- De stier aaide gisteren Lies op de boerderij.* .

oefening 3

Voeg zinsdelen toe. Een zinsdeel dat erbij **moet**, kleur je **blauw**. Een zinsdeel dat niet strikt noodzakelijk is, maar wel nuttige informatie toevoegt, kleur je **oranje**.

De reizigers ontdekken **in de woestijn** **een piramide** .

We noteren **het dictée** **op een schrijfblaadje** .

De kinderen luisteren **vol spanning** **naar het verhaal** .

Op de kast bewaart oma **haar oude balletschoenen** .

oefening 4

Schrap de zinsdelen die niet strikt noodzakelijk zijn voor de boodschap.

De bergbeklimmers / klimmen / ~~vroeg in de ochtend~~ / ~~met alle materiaal~~ / naar een kamp op de flank van de berg.

~~Hoog in de lucht~~ / hoort / een arend / het lawaai van de pikhouwelen.

Hij / bewaakt / ~~dag en nacht~~ / zijn nest.

Roofvogels / verslinden / ~~dagelijks~~ / een portie zieke, kleine dieren uit het dal.

Raadpleeg je
Alfabeestje pagina
96-98!

oefening 1

een kleine heks = *heksje*
 een kleine duw = *duwtje*
 een kleine brug = *bruggetje*
 een kleine worm = *wormpje*
 een kleine woning = *woninkje*

b Voor vlugge werkers. Gebruik je woordenboek!

een kleine auto = *autootje*
 een klein vat = *vaatje*
 een kleine baby = *baby'tje*
 een kleine ski = *skietje*
 een klein diner = *dinertje*

oefening 2

Verklein de woorden en schrijf ze in de juiste kolom.

brief pluim vogel haring ketting bom emmer vlieg stal film

-je	-tje	-etje	-pje	-kje
<i>briefje</i>	<i>vogeltje</i>	<i>bommetje</i>	<i>pluimpje</i>	<i>harinkje</i>
<i>vliegje</i>	<i>emmertje</i>	<i>stalletje</i>	<i>filmpje</i>	<i>kettinkje</i>

oefening 3

Noteer het verschil in betekenis tussen de zin met en de zin zonder verkleinwoord.

Kies uit: lief - minder erg - spottend - minachtend.

	De zin met een verkleinwoord is
De hond bijt in de hand van Liesje. Het hondje bijt in de hand van Liesje.	<i>minder erg</i>
Mijn vriendin helpt mij met de moeilijke sommen. Mijn vriendinnetje helpt mij met de moeilijke sommen.	<i>lief</i>
De keeper denkt dat hij de beste is van het hele land. Het keepertje denkt dat hij de beste is van het hele land.	<i>spottend</i>
Ben jij lid van de tennisclub? Ben jij lid van dat tennisclubje?	<i>minachtend</i>

oefening 4

Herschrijf de zin en vervang de regionale verkleinwoorden door een vorm in het AN.

Het dozeke ligt onder een boompie.

Het doosje ligt onder een boompje.

Een vogelken zit op het huizeke.

Het vogeltje zit op een huisje.

De regendruppelkens vielen op de bloemekens.

De regendruppeltjes vielen op de bloemetjes.

Volg de spellingafspraken. Raadpleeg je Alfabeestje pagina 76 en 77 of je woordenboek!

oefening 1

Op de voorpagina staan onderaan twee logo's.
Eén ervan is reclame. Omcirkel hieronder het reclamelogo.

natuurpunt

Met de steun van

Electrabel

Wat maakt/levert dit bedrijf? Elektriciteit

Waarom maakt het reclame in dit blad? Het maakt reclame voor (natuurvriendelijke, groene?) elektriciteit.

Wat betekent 'Met de steun van'? Ze hebben (mee)betaald om de brochure te maken of drukken.

oefening 2

Noteer de titel van de tekst waar je het antwoord vindt.

- Wat moet ik doen als ik het hele vlinderseizoen lang vlinders wil tellen?

tellen gedurende het hele vlinderseizoen.

- Welke soorten witjes komen vaak voor in Belgische tuinen?

waarnemingsformulier Zaterdag 4-5 augustus 2007

- Hoe verandert een rups tot een mooie koninginnenpage?

de levenscyclus van de koninginnenpage

- Wat kan ik doen om veel vlinders in mijn tuin te krijgen?

zelf iets doen

oefening 3

Welk soort tekst is het? Kruis aan.

Word lid van Natuurpunt !

Natuurpunt telt 65.000 gezinnen als lid en beheert 15.500 ha natuur, verspreid over ruim 500 gebieden in heel Vlaanderen. Heel wat bedreigde vlindersoorten hebben hun laatste populaties in onze gebieden. Word ook lid! Om je steun te betuigen.

Als lid van Natuurpunt ontvang je 4 keer per jaar Natuurblad, ons ledenblad boordevol informatie over de natuur. De plaatselijke afdeling in je gemeente houdt je op de hoogte van de lokale activiteiten via een eigen nieuwsbrief of tijdschrift. Als lid kan je met het hele gezin gratis deelnemen aan duizenden geleide wandelingen en andere activiteiten van Natuurpunt.

Bovendien krijg je 10 % korting op boeken, verrekijkers en andere producten in de Natuurpunt-winkel.

Je ontvangt ook een aantrekkelijk welkomstpakket. Daarin vind je onder meer een CD met vogelgeluiden en een Fiets- en Wandelgids met 33 uitgestippelde wandelingen en fietstochten in de mooiste natuurgebieden van Vlaanderen én Wallonië. Het lidgeld bedraagt 20 euro per gezin. Je kan een bericht van domiciliëring downloaden van onze website of 20 euro overschrijven op rek. 230-0044233-21 van Natuurpunt met vermelding 'nieuw lid actie tuinvlinders'. Van harte dank voor je steun!

Kom uit je schelp! De natuur heeft je nodig. En vice versa.

- een gedicht
- een uitnodigende tekst (oproep)
- een tekst om te leren
- een instructie
- een reclame

WAARNEMINGSFORMULIER Telweekend van 4 & 5 augustus 2007

Soort	Max. aantal	Zo ga je te werk
Dagpauwoog (<i>Inachis io</i>)		<p>Observeer de vlinders in je tuin op zaterdag 4 en zondag 5 augustus. Noteer per soort het maximum aantal individuen dat je op hetzelfde moment hebt gezien (dus niet alle waarnemingen van de hele dag optellen). Het is niet nodig om 2 dagen te tellen, maar hoe meer je telt, hoe preciezer de gegevens.</p> <p>Voorbeeld: op 4 augustus om 9u34 zie je 1 dagpauwoog en 4 bruine zandoogjes in je tuin, om 10u58 tel je 5 dagpauwogen en 1 bruin zandoogje. Op 5 augustus zijn er om 10u geen vlinders, en om 14u05 vliegen er 3 dagpauwogen en 6 bruine zandoogjes.</p> <p>Op het formulier vul je in: 5 dagpauwogen en 6 bruine zandoogjes omdat dit de hoogste aantallen zijn die je van elke soort tijdens het weekend op hetzelfde moment samen hebt gezien. Met deze manier van tellen vermijd je dat dezelfde vlinder meerdere keren wordt geteld.</p> <p>Als je een vlinder waarneemt die niet in de lijst staat, mag je hem onderaan toevoegen.</p> <p>Geef je waarnemingen vanaf zondagavond 5 augustus zo snel mogelijk door op www.natuurpunt.be/vlindermee.</p> <p>Vul meteen ook enkele gegevens in over je tuin. Die gebruiken we bij de verwerking van de resultaten.</p> <p>Laatste punt: als je geen enkele vlinder hebt waargenomen tijdens dit weekend, kan je je observaties van de hele maand doorsturen eind augustus. Meer info krijg je op de website.</p> <p>Veel telplezier !</p>
Atalanta (<i>Vanessa atalanta</i>)		
Distelvlinder (<i>Vanessa cardui</i>)		
Koninginnepage (<i>Papilio machaon</i>)		
Citroenvlinder (<i>Gonepteryx rhamni</i>)	4	
Gehakelde aurelia (<i>Polygonia c-album</i>)		
Landkaartje (<i>Araschnia levana</i>)	3	
Kleine vos (<i>Aglais urticae</i>)	1	
Kleine vuurvlinder (<i>Lycaena phlaeas</i>)		
Boomblauwtje (<i>Celastrina argiolus</i>)		
Icarusblauwtje (<i>Polyommatus icarus</i>)	1	
Klein koolwitje (<i>Pieris rapae</i>)		
Groot koolwitje (<i>Pieris brassicae</i>)		
Klein geaderd witje (<i>Pieris napi</i>)		
Bruin zandoogje (<i>Maniola jurtina</i>)		
Oranje zandoogje (<i>Pyronia tithonus</i>)		
Bont zandoogje (<i>Pararge aegeria</i>)		
Kolibrievlinder (<i>Macroglossum stellatarum</i>)		
Gamma-uil (<i>Autographa gamma</i>)		

Type:	Mijn tuin is gelegen in:	Omgeving van de tuin:	Grootte van de tuin:
☐ tuin ☐ terrasje	☐ Stadscentrum ☐ Aan de rand van de stad (mozaïek van huizen en tuinen) ☐ Dorp ☐ Residentiële wijk met veel groen ☐ Platteland	☐ Vooral huizen ☐ Veel groen en andere tuinen ☐ Landbouwgebied	☐ < 25 m ² ☐ 25-100 m ² ☐ 100-1000m ² ☐ > 1000m ²

Samenstelling van de tuin:

☐ Regelmatig gemaaid gazon	☐ Bloemenperken	☐ Waterpartijtje	☐ Fruitbomen	☐ Kruiden
☐ Wilde hoekjes	☐ Moestuin	☐ Hagen van inheemse soorten	☐ Vlinderstruik	

Interesse in tuintips: ja nee

Ben je lid van Natuurpunt: ja nee

Stuur mij een gratis infopakket over lidmaatschap van Natuurpunt:

Geef je tellingen bij voorkeur door op www.natuurpunt.be/vlindermee
 Of per post naar Natuurpunt – Tuinvlindertelling, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Naam en voornaam: _____

Straat en huisnr: _____

Postcode en gemeente: _____ Tel: _____

E-mail: _____

De smeebede van een sleutelbloem

(foto: werkgroep Westland)

In de berm van een gracht in de Wielewaaldreef bloeit een sleutelbloem. Een mooie bloem, je zou ze zo met een schopje uitgraven en in je tuin planten. Haar heldergele bloemen kleuren de graskant. Aan de rand van een diepe sloot voelt de sleutelbloem zich goed in de vochtige grond. Bijen vliegen heen en weer met de nectar en het stuifmeel uit het bloemenhartje. Nu staat er nog maar een bloem, maar als ze kan blijven staan, zal de wind haar zaad verspreiden en kleurt de berm van de gracht het volgende jaar helemaal geel. Hier, waar de plant nu staat, is de sleutelbloem zeldzaam. De wandelaars genieten met volle teugen van de pracht van het lieflijke plantje.

Maar nu breekt de tijd aan dat de arbeiders van de gemeente de bermen van de grachten maaien. Hoor ik nu goed? Hoor ik de sleutelbloem spreken?

'Oh nee toch, wat hoor ik nu? Het geraas van naderende machines! Ginds ver, in de Steenbakkersdreef, zie ik de grollende monsters over de bermen razen. Ze verslinden het lange gras, de boterbloemen en de smeerwortels. Blad en bloem verdwijnen in hun gapende mond. Naakt en zonder groen blijven de bermen wat verweesd achter. Komen die ook mijn kant op? Dat mag toch niet gebeuren!'

Dit is onze slogan om de sleutelbloem te redden. Zet hem op het spandoek.

Denk aan de afspraken!

Hoe het groeide ...

tijd voor -5000

De kleding van de oermens bood zowel bescherming tegen de koude als tegen de hitte, afhankelijk van het klimaat of de streek waar hij verbleef. In koude streken droeg hij dierenhuiden. In warme(re) streken liep hij naakt of maakte hij een rokje van riet of bladeren.

- 1 Markeer de titel van de tekst in het geel.
- 2 Markeer de kopjes (tussentitels) van de tekst in het rood.
- 3 Markeer de hoofdgedachtezin in het groen.
- 4 Markeer de belangrijke woorden in het blauw.

thema van de tekst: Kleding door de eeuwen heen

alinea 1

thema tijd -5000

hoofdgedachte De kleding van de oermens bood zowel bescherming tegen de koude als tegen de hitte.

belangrijke woorden koude streken → dierenhuiden
warme streken → naakt, rokje van riet of bladeren

tijd tussen -5000 en -3000

Doordat de mens zich in deze tijd op vaste plaatsen ging vestigen, begon hij grondstoffen te verwerken. Vlas werd geteeld en de vezels werden na zuivering tot draad gesponnen. De draden werden geweven tot lappen stof, waarmee men kleding maakte. Schapen werden geschoren en ook de wol werd verwerkt tot kleding.

1200 – 1800

Door de handel met oosterse landen leerden de mensen vreemde en kleurrijke stoffen kennen, bv. zijde en katoen. Andere dure weefsels, zoals het Vlaamse laken (wol), damast (weefsels met figuren) en fluweel werden echter slechts gedragen door rijke mensen, die er dan ook mee pronkten. Pelzen werden gebruikt als voering of als borduursel. Het gewone volk kleepte zich eenvoudig. De vrouwen droegen een lang onder- en bovenkleed. Daarboven deden ze nog een witte schort. De mannen hadden een spannende broek en een kort bovenhemd met een riem om hun middel. Zowel mannen als vrouwen beschermden hun hoofd met een muts of een hoed.

alinea 2

thema tijd tussen -5000 en -3000

hoofdgedachte Doordat de mens zich in deze tijd op vaste plaatsen ging vestigen, begon hij grondstoffen te verwerken.

belangrijke woorden vlas → draad → lappen stof → kledij
wol → kleding

alinea 3

thema 1200-1800

hoofdgedachte Door de handel met oosterse landen leerden de mensen vreemde en kleurrijke stoffen kennen.

belangrijke woorden rijken → Vlaamse laken, damast, fluweel
armen → eenvoudig: vrouwen → kleed en schort, muts of hoed; mannen → broek en overhemd, muts of hoed

1800 – 1945

Ondanks de technische revolutie bleef het verschil in kleding tussen arm en rijk groot. De rijke burgers uit Parijs drukten hun stempel op de vrouwenmode. De herenkleding werd bepaald door het Verenigd Koninkrijk. En de mode veranderde snel! De kleding voor de rijken werd vervaardigd door een kleermaker. De arbeiders en de plattelandsbevolking volgden helemaal geen modetrend. De mannen droegen een lange broek en de vrouwen een lange rok. Ze liepen allemaal op klompen. De kinderen droegen meestal afgedragen kleren van grote broer, zus of ouders.

1945 tot nu

Na de Tweede Wereldoorlog steeg de welvaart. In de chemische industrie ontdekte men de kunstmatige of synthetische textielvezels. Van nu af aan waren de basisstoffen niet meer afhankelijk van de natuur. Doordat de kleding ook aan de lopende band gemaakt werd, zakte de prijs en kon zowat iedereen de massa- en modeartikelen kopen. Vandaag dragen de mensen wat ze leuk vinden en is het standenverschil nog zelden aan de kleding te zien.

alinea 4

thema 1800-1945

hoofdgedachte Ondanks de technische revolutie bleef het verschil in kleding tussen arm en rijk groot.

belangrijke woorden damesmode → Parijs; herenmode → Engeland
arme mensen → geen mode, broek, rok, klompen
kinderen → afgedragen kleren

alinea 5

thema 1945 tot nu

hoofdgedachte Van nu af aan waren de basisstoffen niet meer afhankelijk van de natuur.

belangrijke woorden chemische industrie → synthetische textielvezel
massa- en modeartikelen
geen standenverschil

Sommige woorden in een tekst zijn belangrijke woorden, want ze geven een signaal. Deze woorden vertellen dat er iets zal komen.

Noteer het signaal dat door deze woorden gegeven wordt. Kies uit: plaats, tijd, oorzaak-gevolg, voorbeeld.

woord dat een signaal geeft	betekenis van dat signaal
alinea 1	
in	<i>plaats</i>
in	<i>plaats</i>
alinea 2	
doordat	<i>oorzaak - gevolg</i>
alinea 3	
door	<i>oorzaak - gevolg</i>
bv.	<i>voorbeeld</i>
alinea 5	
na	<i>tijd</i>
in	<i>plaats</i>
doordat	<i>oorzaak - gevolg</i>

tekstsoort *Hoe het groeide*: *zakelijke tekst*, *tekst om te leren*

Vul het schema aan.

	Reclamespot 1	Reclamespot 2
Waarover gaat het? Welk merk?	'fruit joy': waterijsje van merk 'Nestlé'	'de premiejager': VAL-I-PAC sorteren van verpakkingsafval
Wat vertelt de reclamespot over het product of de actie? Welke belangrijke dingen vertelt of toont de reclamespot over het product of de actie?	Het is een ijsje met veel verschillende kleuren (smaken).	Bedrijven kunnen geld verdienen door verpakkingsafval te sorteren + goed voor het milieu.
Wat wil de reclamespot dat de kijker doet?	fruit joy waterijsjes kopen	bedrijven aanzetten tot samenwerking met VAL-I-PAC.
Welk gevoel gebruikt de reclamespot? Onderstreep.	<u>humor</u> - <u>leuk</u> - erbij horen - spanning - verdriet - eenzaamheid	humor - leuk - erbij horen - <u>spanning</u> - verdriet - eenzaamheid
Wat vind je goed aan de reclamespot?	Het is grappig.	roept een westernsfeer op, spannend
Wat vind je niet goed aan de reclamespot?		

oefening 1

Vlinders in je buik. Letterlijk (L) of figuurlijk (F). Kruis aan.

	L	F
Tom deelt de mappen uit.	X	
Charlotte slaat haar hand voor haar mond.	X	
Lopke is lucht voor Tom.		X
Bij Lopke thuis zwemmen ze niet in het geld.		X
Als Lopke aan Tom denkt, vliegt er een blij vogeltje rond in haar buik.		X
Lopke schopt keihard tegen een steentje.	X	
Lopke duwt de deur open.	X	

oefening 2

Wat is er getekend? Wat betekent het? Schrijf op.

figuurlijk taalgebruik: in het geld

zwemmen

betekenis: veel geld hebben, rijk

zijn

figuurlijk taalgebruik: vlinders in de

buik hebben

betekenis: verliefd zijn

figuurlijk taalgebruik: de clown

uithangen

betekenis: gek doen, zich

aanstellen

figuurlijk taalgebruik: lucht zijn voor

iemand

betekenis: niets betekenen voor

die persoon

Markeer een belangrijk woord in de uitdrukking. Dat is het trefwoord dat je opzoekt in je woordenboek. Kijk of de uitdrukking bij dat trefwoord wordt uitgelegd.

oefening 3

Een uitdrukking opzoeken in je woordenboek

iemand op de kast jagen

betekenis: iemand boos, kwaad maken

achter het net vissen

betekenis: te laat komen, zijn kans verkeken hebben

Maak dat de kat wijs!

betekenis: Daar geloof ik niets van.

Maak je borst maar nat!

betekenis: Bereid je maar voor op iets groots/op iets onaangenaams.

hoge toppen scheren

betekenis: succesvol zijn

een frisse neus halen

betekenis: even naar buiten gaan om op te frissen

een vinger in de pap hebben

betekenis: medeverantwoordelijk zijn, meebeslissen

tekstsoort *Lopke en de liefde*: verzonnen tekst, verhaal

oefening 1

Maak een woordketting.

voet		
<i>voet</i>	<i>bal</i>	
<i>voet</i>	<i>bal</i>	<i>ploeg</i>

brood		
<i>brood</i>	<i>deeg</i>	
<i>brood</i>	<i>deeg</i>	<i>rol</i>

kamer		
<i>kamer</i>	<i>plant</i>	
<i>kamer</i>	<i>plant</i>	<i>voedsel</i>

En een toemaatje voor vlugge werkers.

fiets			
<i>fiets</i>	<i>pad</i>		
<i>fiets</i>	<i>paden</i>	<i>net</i>	
<i>fiets</i>	<i>paden</i>	<i>net</i>	<i>kaart</i>

oefening 2

Maak samenstellingen met deze woorden.

toe adem kijken hemels thee halen pot blauw huis snoep stad winkel

toekijken _____ *theepot* _____
ademhalen _____ *stadhuis* _____
hemelsblauw _____ *snoepwinkel* _____

oefening 3

Vorm afleidingen.

grondwoord: moeilijk, laten, kans, degelijk, zenuw, lui

voor- en achtervoegsels: aarts-, -aard, ver-, -achtig, oer-, -loos

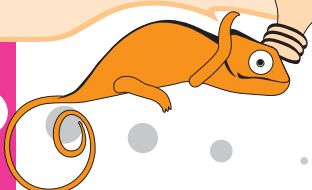
aartsmoelijk _____ *oerdegelijk* _____
verlaten _____ *zenuwachtig* _____
kansloos _____ *luisaard* _____

oefening 4

Bedenk of zoek een samenstelling ...

met twee zelfstandige naamwoorden: *fietsbel* _____
 waarin een werkwoord voorkomt: *hordelopen* _____

Als je twijfelt, raadpleeg dan je woordenboek!

oefening 1

Markeer de belangrijke woorden **blauw**. Markeer de hoofdgedachtezin(nen) **groen**.

Wat is goed speelgoed?

De eerste regel is dat je kind plezier moet beleven aan het speelgoed. Als je absoluut opvoedend en verantwoord speelgoed wilt schenken en je houdt geen rekening met de vraag van je kind, heeft dat weinig zin. Je kunt een kind immers niet verplichten om ergens mee te spelen.

De tweede regel luidt: Let op voor de reclame! Veel reclamefilmpjes doen je kind vaak verlangen naar hypes op de speelgoedmarkt. Dat zijn zelden blijvertjes. Als je je kind goed kent, dan weet je waarmee het vaak en graag speelt. Je kunt dan ook goed inschatten of hun speelgoedwens niet te veel door de reclame werd beïnvloed.

Daarnaast stimuleert goed speelgoed de fantasie van een kind. Met de poppen spelen helpt je kind bijvoorbeeld om zich in te leven in de rol van een andere persoon. Zo zijn kinderen die met de poppen ‘papa en mama’ spelen vaak strenger dan hun echte ouders. Dat helpt hen om in te zien waarom ouders soms streng moeten zijn.

Tot slot leren gezelschapsspelen je kind om te gaan met regels en wetten, en met winst of verlies. Je kind leert ook, afhankelijk van het spel, strategisch te denken. Dat betekent twee of drie stappen sneller te denken dan hun tegenstander denkt.

(bbd)

(naar *De Standaard*, 4 april 2006)

oefening 2

Markeer de belangrijke woorden blauw. Markeer de hoofdgedachtezin(nen) groen.

Monopoly bouwt jaarlijks een miljoen groene huisjes

Monopoly werd ontworpen door Charles B. Darrow, een werkloze ingenieur uit Germantown, in de Amerikaanse staat Pennsylvania. In 1935 sloot hij een overeenkomst met producent Parker Brothers. Het jaar daarop werden er al meer dan een miljoen van verkocht. Darrow was daarmee de eerste ontwerper van gezelschapsspellen die er ook echt rijk mee werd.

Monopoly is vertaald in dertig talen en is in tachtig landen verkrijgbaar. Wereldwijd werden er meer dan 200 miljoen exemplaren van verkocht en het aantal spelers wordt geraamd op 750 miljoen. In België kwam het spel binnen op het einde van de jaren vijftig. Jaarlijks gaan er zo'n 50 000 exemplaren van over de toonbank. Daarin zijn de reisversie en de juniorversie van Monopoly gerekend. Er kwam ook al een Star Wars-versie op de markt. Toen Monopoly werd aangepast aan de euro, bleken ineens veel mensen een nieuwe versie te kopen.

In de loop van zijn zeventig jaar is het spel niet echt veranderd. Alleen de vormgeving veranderde wat. Zo werd Mister Monopoly, de mascotte van het spel, wat ouder en kreeg hij een snor, een wandelstok en een hoge hoed. Maar de huisstijl wordt streng bewaakt en ziet er in elk van de tachtig nationale versies, op de taal na, hetzelfde uit. Zo heeft de gevangenis altijd en overal drie tralies.

In alle landen verscheen naar aanleiding van de zeventigste verjaardag een moderne versie van het spel op de markt. In België heet die versie: 'De Hier en Nu editie'. Daarvoor sloten de makers een overeenkomst met Cliniclowns en Hôpiclown. Dat zijn twee organisaties die kinderen in het ziekenhuis even hun pijn en hun ziekte helpen vergeten. Zo kunnen ze weer gewoon even kind zijn in plaats van patiënt. Per verkocht spel stort Parker Brothers 2 euro naar die organisaties.

Er is nu ook een elektronische versie op de markt. Het spelbord blijft behouden, maar in plaats van met geld betaal je met een betaalkaart. Bij het spelbord zit dan een kastje waarin de spelers hun bankkaart kunnen steken als ze moeten betalen.

(ig)

(naar *De Standaard*, 18 juni 2005)

oefening 1

Omkring de bijvoeglijke naamwoorden in deze tekst.

Thibau en Treesje stappen langs het donkere sparrenbos. In een linnen tas dragen ze een kleine natuurgids en een nieuwe verrekijker. Hun rubberen laarzen maken een zacht geluid op de harde ondergrond. Ze naderen de stenen schuilhut naast de betonnen vleermuizenkelder. Om uitheemse vogels te observeren moet je vroeg uit de veren.

Niemand zegt een woord. Ze turen door het smalle kijkgat. Aan het einde van een groene weide bemerken ze een groep grouwe ganzen.

oefening 2

Je kunt deze tekst verduidelijken door bij de zelfstandige naamwoorden een bijvoeglijk naamwoord te schrijven. Bedenk die zelf of kies uit: sluwe, dichte, lange, houten, metalen, woeste, jonge, grote, laatste.

Tussen de dichte struiken verschijnt plots een grote fazant. Die ontsnapt aan de sluwe jagers en hun woeste honden. Dan ziet de laatste jager drie jonge reekalfjes bij een metalen voederbak. Op hun lange poten draven ze weg! Want daar verschijnt boer Bolle met zijn houten rammelkar.

Lees de teksten 1 en 2 stil, eens met en eens zonder de bijvoeglijke naamwoorden. Welk verschil in betekenis merk je op? Omschrijf dat met een zin.

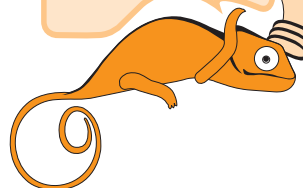
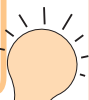
Bijvoeglijke naamwoorden verduidelijken de boodschap in een zin. Met bijvoeglijke naamwoorden wordt de tekst kleurrijker, genuanceerder.

oefening 3

Vul aan met de passende vorm van het bijvoeglijk naamwoord.

woord mooi	woord goed
Bea maakt <u>mooie</u> foto's.	Jimmy kan <u>goed</u> zwemmen.
Bea maakt <u>mooiere</u> foto's dan Lea.	Jimmy kan <u>beter</u> zwemmen dan Bertje.
Bea maakt de <u>mooiste</u> foto's van de hele groep.	Jimmy is de <u>beste</u> zwemmer van de hele club

Raadpleeg je Alfabeestje pagina 72 en 73!

oefening 4

Vul aan met een (stoffelijk) bijvoeglijk naamwoord.

De heks roert met een houten lepel in de ijzeren pot. Jij verdient die gouden medaille!

Vul het schema aan.

Titel reclamespotje					
Duur					
Wat was goed aan de reclamespot?					
Wat zat fout in de reclamespot?					

oefening 1

oefening 2

oefening 3

oefening 4

oefening 5

Voorzijde van de verpakking

Wat past bij de voorzijde van de verpakking? Omcirkel.

- kleurrijk - saai - fris
- nodigt uit tot kopen - nodigt niet uit tot kopen
- veel informatie - weinig informatie
- gericht naar kinderen - gericht naar volwassenen
- valt op als het in de winkelrekken staat - valt niet op als het in de winkelrekken staat

Welke drie talen vind je op de voorzijde van de verpakking? Vul aan. Geef een voorbeeld van de taal.

- taal 1: Engels voorbeeld: honey
- taal 2: Nederlands voorbeeld: honing
- taal 3: Frans voorbeeld: miel

Waarom gebruikt men drie talen op de verpakking? Om het zowel in Vlaanderen als in Wallonië te kunnen verkopen.

Aan welke tekstsoort doet de voorzijde van de verpakking je denken? Schrijf op.

reclame

Linker- en rechterzijde van de verpakking

Welke vitamines zitten in dit product? Zoek op de linker- of rechterzijde en schrijf op.

B1, B2, B3, B6, B9, B12

Vul de gegevens aan voor België.

de Belgische website van Kellogg's: www.kelloggs.be
 het Belgische adres van Kellogg's: Belgicastraat 7/10
1930 Zaventem

oefening 6

Wat is het doel van het tekstje 'Kellogg's ontbijtgranen: ook als verantwoord tussendoortje'? Leg uit.

Kinderen en ouders overtuigen om de Kellogg's ontbijtgranen ook 's middags als tussendoortje te eten.

oefening 7

Welke tekstsoorten komen voor op deze zijdes van de verpakking? Noteer.

*informatiebronnen, reclame
uitnodigende tekst, instructie*

Achterzijde van de verpakking

oefening 8

Weet jij het? Zoek het op.

Hoeveel bijen kunnen er in een korf wonen? *tot 80 000*

Welke drie soorten bijen zijn er? *koninginnen, darren, werksters*

Hoeveel honing kan een bijenkorf opleveren? *tot 15 kg*

Hoeveel bloemen zijn er nodig voor 500 gram honing? *2 miljoen*

Welke kleuren kan honing hebben? *amberkleurig, goudgeel of doorschijnend*

Honing en gepofte maïs bevatten veel gezonde bestanddelen.

Geef drie voorbeelden: *koolhydraten, plantaardige eiwitten
en vitamines B*

oefening 9

Leg uit. Waarom maakt Kellogg's zo'n mooie verpakking met zo veel informatie op?

Omdat Kellogg's ons wil overtuigen dat Honey Pops lekker en gezond zijn.

Heeft dat effect op jou?

oefening 1

Verdeel in zinsdelen. Kleur het onderwerp **groen** en wat er over het onderwerp wordt gezegd **blauw**. Onderstreep de persoonsvorm dubbel. Vul onder de kolom aan: een werkwoord – een bijvoeglijk of zelfstandig naamwoord.

Oom Dagobert is een zeekapitein.

Hij vaart op een groot schip.

Je wordt op zee een stoere bonk.

Oom Dagobert draagt een ooring.

Hij blijft toch een lieve man.

Hij schrijft me grappige brieven.

een bijvoeglijk naamwoord

zegt hoe het onderwerp is

een zelfstandig naamwoord

zegt wat of wie het onderwerp is

een werkwoord

zegt wat het onderwerp doet of ondergaat

oefening 2

Maak een zin waarin het werkwoord tussen () iets zegt over het onderwerp.

(fietsen)

De postbodes fietsen iedere dag naar het postkantoor.

(lezen)

Ik lees graag griezelboeken.

(spelen)

Mijn beste vrienden spelen allemaal tennis.

oefening 3

Maak een zin waarin een zelfstandig of bijvoeglijk naamwoord iets zegt over het onderwerp. Gebruik het werkwoord tussen ().

(worden)

Mijn neef Jeroen wordt vast schrijver.

(zijn)

Zebra's zijn familie van het paard.

(blijven)

Oma blijft sportief, ook op haar zestigste.

oefening 4

Maak een zin waarin een werkwoord iets zegt over het onderwerp. Maak nog een zin waarin een zelfstandig of bijvoeglijk naamwoord iets zegt over het onderwerp.

- Mijn broer vertrekt morgen op reis.
- Hij is een echte avonturier!

Raadpleeg je Alfabeestje!

Markeer de belangrijke woorden.

‘Ontbijtgranen zijn pure snoep’

Diëtisten waarschuwen voor teveel aan suiker en zout.

Moeders en kinderen wezen gewaarschuwd. Een ‘licht’ ontbijt met ontbijtgranen zal weinig zoden aan de dijk zetten, als je op een gezonde manier een paar kilootjes kwijt wilt. Veel soorten bevatten immers een hoop toegevoegd suiker en zout.

Als je er de lovende teksten op verpakkingen op naleest, lijken ontbijtgranen heel gezond. Er wordt veelvuldig verwezen naar het aantal toegevoegde vitamines en mineralen, maar weinig of niet naar andere toevoegingen. Na het grootschalige voedingsonderzoek geven *Test-Aankoop* en het Britse consumentenmagazine *Which?* hun vaststelling: ontbijtgranen bulken van suiker en zout, ondanks het feit dat producenten zich richten op kinderen of gezondheidsbewuste vrouwen.

Te zoet is niet goed

Zoet is lekker, maar te veel enkelvoudige suikers zijn niet goed voor ons lichaam. Ook obesitas bij kinderen zou, gecombineerd met een gebrek aan beweging, te wijten zijn aan de grote hoeveelheden toegevoegde suikers die ze via snacks, drankjes en snoep tot zich nemen. Maar ook tandbederf is het gevolg van de suikerrijke voeding.

Dat snoep en drankjes veel suiker bevatten, is bekend, maar ook veel soorten ontbijtgranen zijn te mijden. Per portie bevatten ze soms meer dan 15 gram toegevoegde suikers. Dat komt overeen met 2 klontjes. Maar liefst 76 % van de 275 onderzochte ontbijtgranen zijn te gesuikerd volgens dat onderzoek.

Niet afvallen van light

Gezondheidsdeskundige Sonja Kimpen: ‘Die ontbijtgranen zijn eigenlijk pure snoep, geen voedsel. Reclame schept het beeld dat ze ‘gezond’ zijn en veel mensen laten zich daardoor misleiden. Onze lichamen stapelen de suiker op. Je mag er dan ook niet van uitgaan dat je zult vermageren van light-ontbijtgranen. Ze bevatten weinig of geen voedingsstoffen én je eet er veel meer van om je honger te stillen. De voedingsrijke onbewerkte volle granen - haver, rogge en tarwe - zijn veel beter, omdat ze geen toevoegingen bevatten, je energiepeil stabiel houden en een verzadigd gevoel geven. Aangevuld met pijnboom-, zonnebloem- of pompoenpitten en lijnzaad krijg je een gezonde muesli, die je zoeter kunt maken door rozijnen of stukjes gedroogde vruchten.’

Als je geen natuurvoeding eet, ga je volgens diëtiste Katleen Scheers nog het best voor de standaardcornflakes. ‘Daarmee doe je weinig kwaad. Ze bevatten veel minder suikers. De ontbijtgranen met honing of chocolade zijn rijk aan suiker. Je gaat het best van elke soort apart na hoeveel suiker of zout ze bevatten.’

(naar Melissa Van Boxstael, *Het Nieuwsblad*, 29/07/2006)

oefening 1

Zoek het antwoord op de verpakking en noteer.

Waarvoor kun je Junifen Siroop innemen? tegen de koorts en pijn

Hoeveel siroop zit er in de fles? 150 ml

Welke drie talen vind je terug op de verpakking? Frans, Nederlands en Duits

Kijk bij 'Hoe de gewenste dosis bekomen?'. Welke zin is niet getekend? Zin **4**

Tot wanneer mag je dit medicijn gebruiken? juli 2010

oefening 2

Zoek de antwoorden in de bijsluiters.

Zeg kort met eigen woorden wat er in het kader met de vetgedrukte letters staat.

Wees voorzichtig met dit medicijn en lees eerst aandachtig.

Wanneer mag je dit medicijn niet gebruiken? Geef één voorbeeld.

bij allergie voor ibuprofen of een van de andere bestanddelen

Hoeveel medicijn moet Koen nemen? Koen is 8 jaar en weegt 25 kg.

10 ml of **2** koffielepels **3** maal per dag

Hoeveel medicijn moet Dorien nemen? Dorien is 12 jaar en weegt 39 kg.

15 ml of **3** koffielepels **3** maal per dag

Wat betekent 'bijwerkingen'? Gebruik daarvoor woorden uit de bijsluiters.

ongewenste effecten bij gebruik

Vul aan.

- De schrijver is de maker van Junifen. De lezer is de ouders van de zieke.
- Wat is de bedoeling van de schrijver? om de mensen te informeren over de werking van het product
- Wat is de bedoeling van de lezer? om zich te informeren over het gebruik van de siroop en de werking ervan
- Waar vind je dit soort teksten? bij medicijnen

tekstsoort bijsluiters Junifen: zakelijke tekst, instructie

oefening 1

Noteer wat de volgende zinnen en uitdrukkingen betekenen. Volg de strategie op je bladwijzer.

Ik sla een modderfiguur.

Ik maak me belachelijk.

Papa is net zo zuinig met groenten als met woorden.

Hij spreekt weinig, en neemt ook weinig groenten.

De buurvrouw kan papa gestolen worden.

Papa trekt zich helemaal niets aan van de buurvrouw.

De enige twee interesses van mijn vader zijn: voetbal en voetbal.

Voetbal is het enige waarin papa geïnteresseerd is.

Ik word niet warm of koud van een doelschop.

Voetbal interesseert mij niet.

Ik sta buitenspel als het over voetbal gaat.

Ik kan niet meepraten over voetbal.

oefening 2

Kun je deze uitdrukkingen verklaren?

De bal is rond.

Je kunt niet voorspellen hoe het zal aflopen.

de bal mislaan

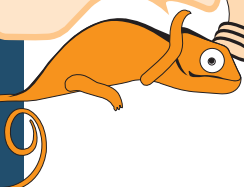
het mis hebben, verkeerd oordelen

een balletje over iets opgooien

iets ter sprake brengen

tekstsoort *En ik dan?*: *verzonnen tekst, verhaal*

Bladwijzer en woordenboek bij de hand?

oefening 1

Zeg het met een ander woord.

Het badwater is niet warm en niet koud.

Het badwater is lauw.

Salim is heel spaarzaam en verkwist niets.

Salim is zuinig.

Die foto heeft heel weinig glans.

Die lijkt mij nogal dof.

Wat een toverachtige film!

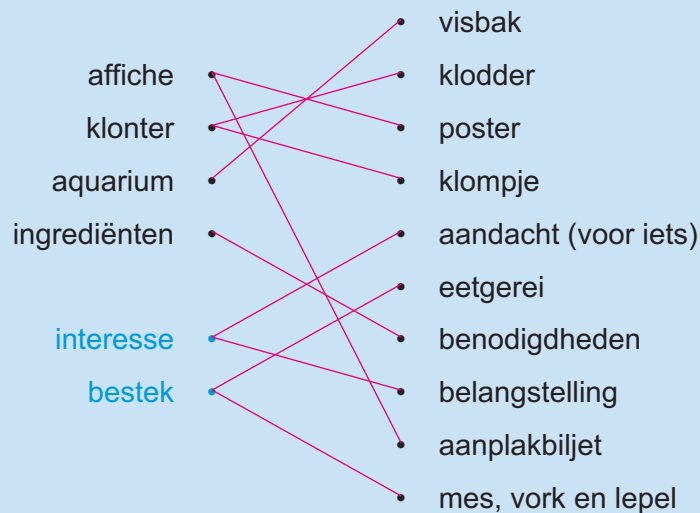
Het was voor mij een magische droom.

Senna is heel afgunstig en nijdig op Aron.

Die is echt stikjaloeers op Aron.

oefening 2

Verbind het woord met een passende verklaring.
Let op! Soms past meer dan een verklaring.

oefening 3

Vul de zin aan met een werkwoord uit de woordenlijst.

De hutsepot staat zachtjes te suddereren op het fornuis.

Hij spreekt onduidelijk! Hij mompelt maar wat tussen zijn tanden.

De slang sluipt dicht bij haar prooi.

De vlag van onze club wappert strak in de wind.

Om een beeldje te maken moet je de klei eerst goed knedem.

oefening 4

Noteer de uitdrukking die het best past.

Je moet niet gek doen. Je moet de clown niet uithangen.
 Dat is moeilijk te voorspellen. Dat is koffiedik kijken.
 Ik blijf dat aandachtig bekijken. Ik verlies het geen seconde uit het oog.
 Ik wil dat niet zomaar geloven. Ik wil dat met eigen ogen zien.

oefening 5

Kruis de juiste betekenis aan.

met de deur in huis vallen

- zonder inleiding meteen het belangrijkste vertellen
 tegen de deur aanlopen
 veel lawaai maken

ergens zijn tenten opslaan

- ergens op vakantie gaan
 ergens gaan wonen
 ergens een schuilhut bouwen

Beter een goede buur, dan een verre vriend.

- Mijn burens zijn mijn beste vrienden.
 Bij problemen ben je het best af met iemand die dichtbij woont en helpt.
 Vrienden wonen steeds ver weg.

De kust is veilig.

- Er dreigt geen gevaar meer.
 Het water is zuiver.
 Er zitten geen haaien aan de kust.

oefening 6

Verbind de woorden die het tegengestelde betekenen.

soepel	•	•	pijnigen
dof	•	•	natuurgebied
ontwerpen	•	•	stram
knuffelen	•	•	glanzend
stiekem	•	•	barslecht
industrieterrein	•	•	afbreken
steengoed	•	•	openhartig

oefening 7

Maak een zin waarin dit woord voorkomt.

rammelen: Ik hoorde de glazen rammelen in de doos.
 korst: Mijn broer eet liever pizza's met een dunne korst.
 brabbelen: De baby brabbelt iets onverstaanbaars.
 onvermijdelijk: Als je vaak sport, zijn blessures onvermijdelijk.
 ontbijtgranen: Zijn ontbijtgranen wel gezond?

Ingeblikt bij les 1.2

Titel tekst: _____

Auteur: _____

Hoofdpersoon: _____

De tekst gaat over _____

Enkele woorden die ik opzocht in mijn woordenboek:

Mijn vraag bij deze tekst: _____

Ik vind deze tekst _____, omdat _____

Ingeblikt bij les 1.7

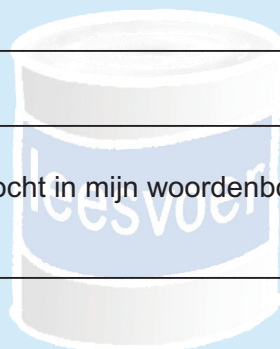
Titel tekst: 100 000 scouts brengen vredesboodschap in Brussel

Auteur: _____

Hoofdgedachte: _____

Enkele woorden die ik opzocht in mijn woordenboek:

Mijn vraag bij deze tekst: _____

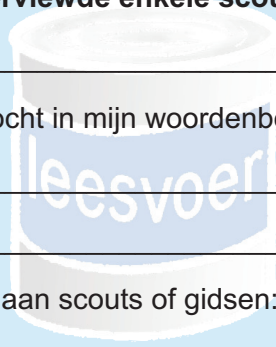

Titel tekst: Kameleon interviewde enkele scouts en gidsen

Auteur: _____

Enkele woorden die ik opzocht in mijn woordenboek:

Mijn vraag die ik wil stellen aan scouts of gidsen: _____

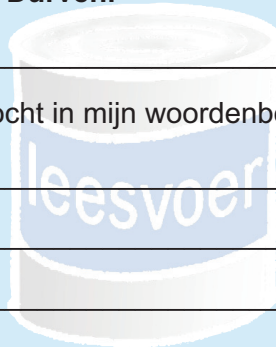

Titel tekst: scouting, da's Durven.

Auteur: _____

Enkele woorden die ik opzocht in mijn woordenboek:

Mijn vraag bij deze tekst: _____

Ingeblikt bij les 3.2

Titel tekst: _____

Auteur: _____

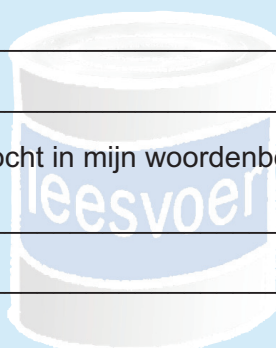
Hoofdpersoon: _____

De tekst gaat over _____

Enkele woorden die ik opzocht in mijn woordenboek:

Mijn vraag bij deze tekst: _____

Ik vind deze tekst _____, omdat _____

Ingeblikt bij les 3.7

Titel tekst: _____

Auteur: _____

Enkele woorden die ik opzocht in mijn woordenboek:

Mijn vraag bij deze tekst: _____

Deze vlinders kende ik al: _____

Van deze vlinders had ik nog nooit gehoord: _____

Ik vind deze tekst _____, omdat _____

Ingeblikt bij les 4.2

Titel tekst: _____

Auteur: _____

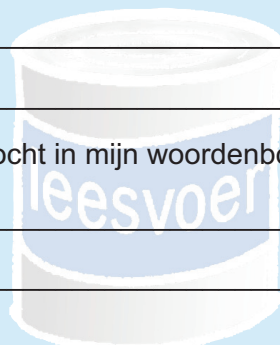
Hoofdpersoon: _____

De tekst gaat over _____

Enkele woorden die ik opzocht in mijn woordenboek:

Mijn vraag bij deze tekst: _____

Ik vind deze tekst _____, omdat _____

Ingeblikt bij les 4.10

Titel tekst: _____

Auteur: _____

De tekst gaat over _____

Enkele woorden die ik opzocht in mijn woordenboek:

Dit zou ik aan Bas Haring willen vragen:

Ik vind deze tekst _____, omdat _____

Ingeblikt bij les CP 1.6

Titel tekst: _____

Auteur: _____

De tekst gaat over _____

Enkele woorden die ik opzocht in mijn woordenboek:

Mijn vraag bij deze tekst: _____

Ik vind deze tekst _____, omdat _____
